

ANNUAL INTERNATIONAL STUDENT SURVEY 2022

Erasmus Student Network The Netherlands | Landelijke Studentenvakbond | Interstedelijk Studenten Overleg

Augustus 2022

Achtergrond

De AISS 2022 is de vijfde editie van de Annual International Student Survey (AISS), een gedeeld project van het Erasmus Student Network (ESN Nederland), de Landelijke Studentenvakbond (LSVb) en het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO). De afgelopen jaren is het aantal internationale studenten dat in Nederland studeert, voor een uitwisseling dan wel een volledige studie, enorm toegenomen.¹ Er is steeds meer discussie over internationalisering van het Nederlandse hoger onderwijs en de positie van internationale studenten in Nederland. ESN, de LSVb en het ISO hadden daarom een gedeelde behoefte aan meer inzicht in de positie van internationale studenten in Nederland, om zo na te kunnen gaan waar ruimte voor verbetering ligt. In 2018 is daarom besloten tot een inventarisatie van de positie van internationale studenten in Nederland, resulterend in de eerste editie van de AISS. Om de ervaring van internationale studenten goed te blijven monitoren is besloten de inventarisatie jaarlijks te laten terugkeren, resulterend in dit rapport van de vijfde editie.

¹<https://www.folia.nl/actueel/143524/aantal-internationale-studenten-verdubbelt-in-vijf-jaar-hoe-de-basisbeur-smiljoenen-verdampen>;
<https://www.nuffic.nl/nieuws/nuffic-publiceert-nieuwe-cijfers-internationale-studenten>.

	3
Inhoudsopgave	
Inleiding	4
Motivatie	4
Betrokken partijen	5
Methode en verantwoording	7
Representativiteit	7
Vragenlijst	7
Verspreiding en promotie	7
Beschrijvende statistieken	8
Nationaliteit	8
Table 1: number of respondents from most frequent countries	8
Instelling en opleiding	9
Resultaten	10
Studeren in Nederland	10
Kernpunten	10
Huisvesting en huurdersrechten	14
Kernpunten	14
Woning vinden	15
Kwaliteit van wonen	16
Wonen en rechten	17
Studentenwelzijn	18
Kernpunten	18
Conclusies en aanbevelingen	23

Inleiding

Motivatie

Het aantal internationale studenten in Nederland groeit de laatste jaren sterk. Sinds 2016 is het aantal internationale studenten binnen Nederland verdubbeld.² In 2021/2022 studeerden er meer dan 115.000 internationale studenten aan een Nederlandse hbo-instelling en universiteit. Dat is bijna 12 procent van het totaal aantal ingeschreven studenten.³ De aantallen internationale studenten op hogeronderwijsinstellingen lopen tijdens de coronacrisis niet terug, als gevolg van een hogere instroom EU studenten.⁴ In het studiejaar 2021/2022 staan er meer dan 80.000 internationale studenten ingeschreven bij een Nederlandse universiteit⁵ en ruim 34.000 internationale studenten aan een Nederlandse hogeschool⁶.

Nederland is dus een razend populaire bestemming voor internationale studenten en dit lijkt alleen maar populairder te worden. Dit biedt vele kansen, maar brengt ook grote uitdagingen met zich mee. Er is de laatste jaren steeds meer discussie over de internationalisering van het Nederlandse hoger onderwijs en de consequenties die dit heeft voor zowel Nederlandse als internationale studenten. Men kan hier vanuit verschillende invalshoeken naar kijken. Vanuit economisch perspectief leveren de internationale studenten volgens het Centraal Planbureau de Nederlandse schatkist meer op dan dat ze kosten wanneer ze na de studie in Nederland blijven.⁷ Daarnaast stimuleren internationale studenten de ontwikkeling van onze kenniseconomie door het versterken van de Nederlandse

²<https://www.folia.nl/actueel/143524/aantal-internationale-studenten-verdubbelt-in-vijf-jaar-hoe-de-basisbeur-smiljoenen-verdampen>

³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/11/40-procent-eerstejaars-universiteit-is-internationale-student>

⁴https://vsnu.nl/nl_NL/nieuwsbericht/nieuwsbericht/656-recordaantal-van-328-000-studenten-aan-universiteit-en-in-coronatijd-8-groei-in-voorlopige-inschrijfcijfers.html

⁵https://www.universiteitenvannederland.nl/f_c_internationale_studenten.html

⁶ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/11/40-procent-eerstejaars-universiteit-is-internationale-student>

⁷<https://www.cpb.nl/de-economische-effecten-van-internationalisering-het-hoger-onderwijs-en-mbo-0>

concurrentiekracht.⁸ Aan de andere kant zet de grote instroom van internationale studenten hogeronderwijsinstellingen onder druk en werkt de al zeer krappe woningmarkt studenten nog meer tegen.

De AISS levert een bijdrage aan de discussie rondom internationalisering door een relatief zeldzame, maar zeer relevante invalshoek te onderzoeken: die van de internationale student zelf. Zo wordt niet alleen *over* de positie van internationale studenten gesproken, maar ook *mét* internationale studenten. Wat zijn hun ervaringen en waar lopen zij tegenaan? Dit is van belang om internationalisering in goede banen te leiden en om de potentie van internationalisering te behouden en te realiseren.

Betrokken partijen

Het ISO, de LSVb en ESN Nederland zijn de initiatiefnemers van de AISS. Dit betekent dat het project volledig gedragen wordt door studenten, voor studenten. ESN Nederland is onderdeel van het internationale ESN-netwerk en is met vestigingen in meer dan 41 landen dé vrijwilligersorganisatie voor studenten in het internationale hoger onderwijs in Europa. Het ISO is het koepelorgaan van organisaties die op lokaal niveau de belangen van studenten aan hun universiteit of hogeschool behartigen. De LSVb is een federatie van lokale studentenvakbonden. Samen behartigen het ISO en de LSVb de algemene belangen van de ruim 750.000 studenten aan Nederlandse universiteiten en hogescholen.

⁸<https://www.vsnv.nl/files/documenten/Domeinen/Internationaal/Notitie%20Visie%20Internationaal%20definitief.pdf>

Methode en verantwoording

Representativiteit

Het is belangrijk te benadrukken dat de AISS verkennend van aard is. Hoewel de steekproef onder 229 internationale studenten een redelijk beeld geeft van de belangrijkste problemen, is dit geen willekeurige steekproef. Het kan dus niet gesteld worden dat de bevindingen uit dit rapport gegarandeerd representatief zijn voor de gehele populatie internationale studenten in Nederland. Dit is niet de insteek en zo zullen de resultaten ook niet gepresenteerd worden. Een gegarandeerd representatief onderzoek vereist meer middelen, tijd en geld dan het ISO, de LSVb en ESN Nederland niet beschikbaar hebben. Het verkennende karakter van de AISS laat echter wél toe om uitspraken te doen over zaken waar internationale studenten over het algemeen tegenaan lopen en hier voorbeelden van te geven ter illustratie. Tijdens de dataverwerking is er in het bijzonder aandacht besteed aan de mogelijke verschillen tussen de antwoorden van hbo- en wo-respondenten. Indien er tussen deze twee groepen een significant verschil (>10 procent) optrad, is dit in het rapport opgenomen.

Vragenlijst

De vragenlijst bevat de volgende thema's: het leven in Nederland, studentenhuisvesting en studenten welzijn. In vergelijking met de vorige editie waar veel verschillende thema's aan bod kwamen, is er besloten om op deze drie thema's de focus te leggen. De reden hiervoor is dat het ISO, LSVb en ESN veel kritische en zorgwekkende geluiden opvangen vanuit de achterban. In de enquête zijn de vragen zo veel mogelijk gelijk aan de vragen in vorige edities zodat deze met elkaar vergeleken kunnen worden. Er zijn enkele vragen nader gespecificeerd om de duidelijkheid ervan te bevorderen. Niettemin is de strekking van de vragen hetzelfde gebleven. Indien het resultaat van zo een gespecificeerde vraag vergeleken wordt met een resultaat uit een voorgaande editie zal dit expliciet in het rapport benoemd worden. Daarnaast zijn er vragen toegevoegd aan de sectie international classroom en welzijn. Tenslotte zijn er vragen omtrent de coronacrisis toegevoegd, dit zijn vragen die expliciet gericht zijn op de ervaring van internationale studenten met betrekking tot corona en de maatregelen die daaruit voortvloeien. Logischerwijs heeft corona invloed op het gehele onderzoek en de daaruit voortvloeiende bevindingen. Hier wordt rekening mee gehouden in het rapport door de resultaten die significant afwijken van vorig jaar binnen een corona context te plaatsen.

Verspreiding en promotie

De AISS kon ingevuld worden tussen 1 februari en 20 maart 2022. De vragenlijst is door ESN, het ISO en de LSVb verspreid via sociale mediakanalen en binnen de achterban/lokale afdelingen, international offices van hoger onderwijsinstellingen, colleges van bestuur van instellingen en internationale studie- en studentenverenigingen. Het invullen van de vragenlijst gebeurde anoniem.

Beschrijvende statistieken

Dit hoofdstuk bevat enkele beschrijvende statistieken om zo een beeld te schetsen van de achtergrond van de respondenten.

Nationaliteit

De AISS is ingevuld door 229 studenten ten opzichte van 740 respondenten vorig jaar. De 229 respondenten zijn afkomstig uit 57 verschillende landen. Dit is een groot verschil met vorig jaar. Toen waren de respondenten uit meer dan 222 verschillende landen⁹ afkomstig. Het merendeel is Europees: 69% van alle respondenten is staatsburger van een EEA-land. Zij betalen het wettelijke collegegeldtarief. De 31% die niet afkomstig is uit een EEA-land betaalt het instellingstarief, welke aanzienlijk hoger ligt.

Table 1: number of respondents from most frequent countries

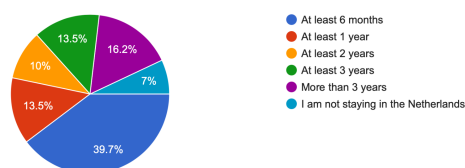
Country	
Germany	39
Italy	19
Spain	13
India	10
France	10
Belgium	10

⁹ <https://www.iso.nl/wp-content/uploads/2021/04/AISS-2021.pdf>

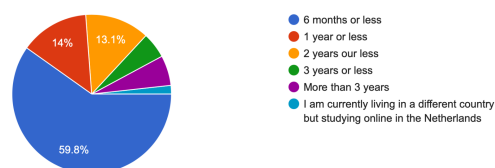
Van de 229 respondenten is meer dan de helft (59,8%) sinds zes maanden of korter in Nederland. Daarnaast woont 14% één jaar of korter in Nederland, terwijl maar 13,1% niet langer dan twee jaar in Nederland verblijft. Dit is wederom een verschil met de resultaten van vorig jaar, toen gaf 50% aan dat zij al langer dan een jaar in Nederland woonden. Daarnaast is het merendeel, 53% van alle respondenten, van plan om meer dan 1 jaar in Nederland te blijven.

Figuur 1: How long are you planning to stay in the Netherlands? Figuur 2: For how long have you lived in the Netherlands?

How long are you planning to stay in the Netherlands?
229 responses

For how long have you lived in the Netherlands?
229 responses

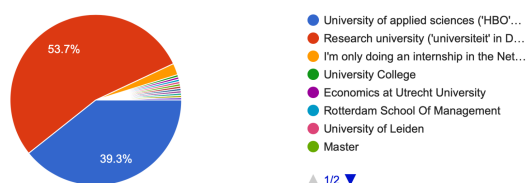

Instelling en opleiding

In figuur 3 is te zien dat het merendeel van de respondenten, 53%, een wo-opleiding volgt. 39% volgt een hbo-opleiding en 5% loopt stage/overig. Dit is een interessante ontwikkeling aangezien vorig jaar 56% van de respondenten aangaf een hbo-opleiding te volgen, 43% die een wo-opleiding volgde en 1% liep stage afgelopen jaar. In totaal komen de respondenten van 27 verschillende hogeronderwijsinstellingen.

Figuur 3: What Dutch Higher Education institute are you attending?

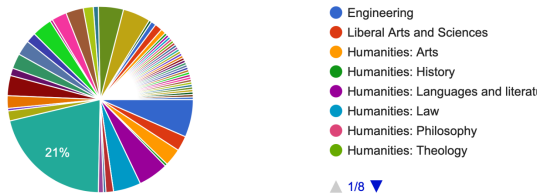
What Dutch higher education institute are you attending?
229 responses

Verder volgt 39% van de respondenten een voltijd bacheloropleiding, 28% is in Nederland op uitwisseling, 14% volgt een voltijd master en 9% is hier op een non-Erasmus uitwisseling. Respondenten volgen hun studies in veel verschillende sectoren. In figuur 4 is de top tien van de meest gevolgde studies weergegeven. Hier is te zien dat de populairste sector Economie/Business (21%) is, op de tweede plaats engineering (18%), gevolgd door multidisciplinaire sociale wetenschappen en rechten.

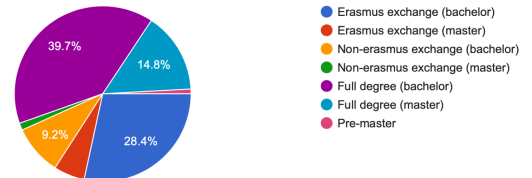
Figuur 4: What is your field of Studies?

What is your field of studies?
229 responses

Figuur 5: What type of programme are you following?

What type of programme are you following?
229 responses

Resultaten

Studeren in Nederland

Dit hoofdstuk gaat over de algemene indruk die internationale studenten hebben over het studeren en leven in Nederland, bijvoorbeeld omtrent de Engelse informatievoorziening, het Nederlandse onderwijssysteem en zorgverzekeringen.

Kernpunten

- **Internationale studenten ondervinden nog altijd problemen in de informatievoorziening rondom huisvesting, het Nederlandse zorgsysteem en de corona- en vaccinatieregels in Nederland.**
- **Er heerst nog veel onduidelijkheid onder internationale studenten of ze wel of niet verzekerd moeten zijn gedurende hun verblijf.**
- **Door corona is de werkgelegenheid voor internationale studenten over het algemeen afgenomen.**
- **Bijna 70% van de respondenten geeft aan niet op de hoogte te zijn dat ze in aanmerking kunnen komen voor het studentenreisproduct wanneer zij 56 uur per maand werken.**

Over het algemeen beoordelen internationale studenten de informatievoorziening van hogeronderwijsinstellingen als zeer positief. Het gaat dan om zaken, zoals studieprogramma's en selectie- en aanmeldingsprocedures (zie figuur 6). Tegenoverstaand ondervinden internationale studenten, helaas, nog altijd **problemen met huisvesting, het Nederlandse zorgsysteem en de corona/vaccinatie regels:**

“The housing crisis. The lack of information provided by the universities and any other website regarding the true severity of the housing crisis here is quite honestly abysmal. The availabilities are highly limited, and those that are available tend to be incredibly overpriced (sometimes the price is

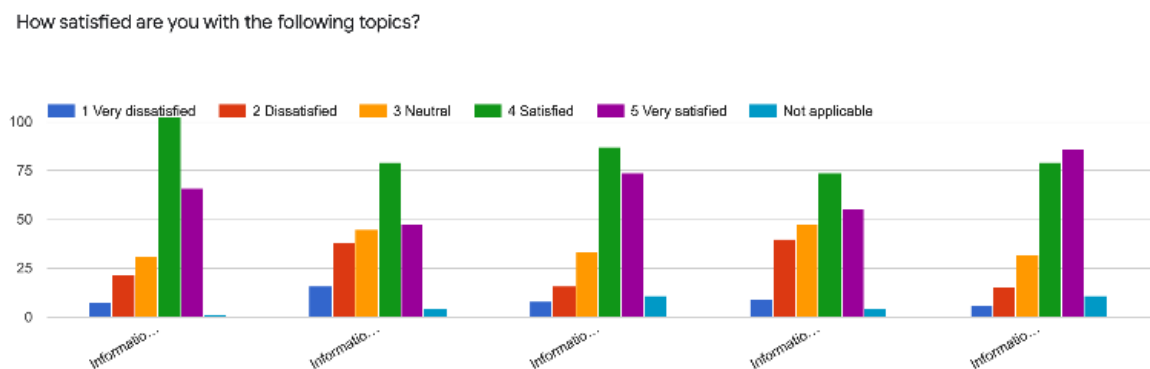
even boosted when specifically targeted towards international students/expats), the ad will specifically state “no internationals” (highly discouraging and also quite rude) or they simply do not accept more applicants due to the high number of (international) students that have been recruited by the universities.”

“Just that the corona vaccination (eg booster) done in the Netherlands requires a meeting in Utrecht/Groningen in order to be recognized as third vaccination, when the first two doses were received outside of the Netherlands.”

“it is very difficult as an international to orientate yourself for the first few months. A lot of government info and service is in Dutch only or in very poor incomprehensible English, making processes such as acquiring a BSN almost impossible -> impossible to make a GP registration

“Not enough specific information about how the GP system works”

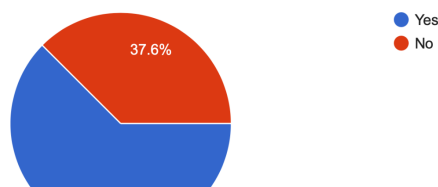
Figuur 6: How satisfied are you with the following topics?

In relatie tot het Nederlandse zorgsysteem en ondanks dat 82,5% van de ondervraagden aangaf verzekerd te zijn, was het nog voor meer dan 37% van de respondenten **onduidelijk of ze wel of niet verzekerd moeten zijn in Nederland**. In sommige gevallen heeft dit geleid tot een fikse boete, ondanks het beheersen van de Nederlandse taal: “ I was once fined 450 euros for not having the correct insurance, despite nobody telling me this at any point. I speak fluent Dutch, by the way, so the language issue wasn't there.”

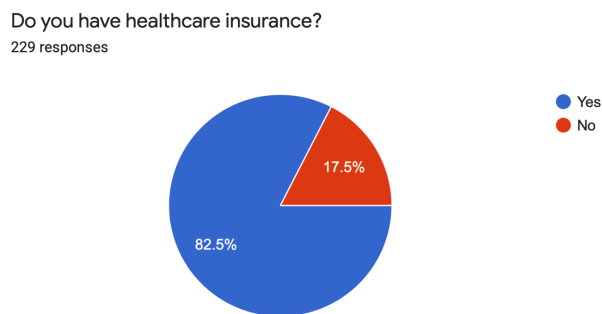
Figuur 7: Was it clear whether you were required to be insured or not?

Was it clear whether you were required to be insured or not?
229 responses

Daarnaast geven EEA respondenten aan dat, hoewel zij een Europese zorgverzekering te hebben, het **Nederlandse systeem vaak deze Europese verzekeringen niet accepteert**: *“I have an EHIC card, but I have to take out Dutch basic health insurance to work. Apparently, my type of contract might not be enough to be able to take out insurance - as an EU student I am not allowed to take out Dutch basic health insurance. However, my job requires me to do so. Nobody at the university knows what to do, because I am the first international student that was employed in that place. Also, we have a student medical center, which is horrible.”*

Figuur 8: Do you have healthcare insurance?

38% van de respondenten geeft aan een bijbaan te hebben naast de studie. **Ondanks dat een deel respondenten aangeeft een baan te willen, heeft corona een grote impact gehad op de beschikbare werkplekken voor internationale studenten.** Daarnaast is de Nederlandse taal vaak nog een barrière:

“I am a babysitter and due to so many covid cases in my environment, many due to unsatisfactory handling of the covid regulations by the university, I couldn't work for a few weeks now since I would be endangering the child and their whole family.”

“No job is available due to corona”

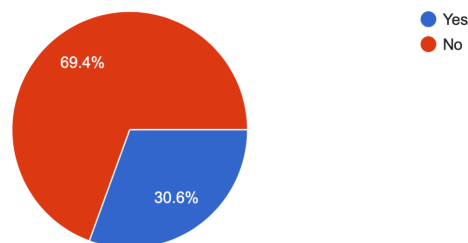
“Lost multiple jobs because of lockdowns”

“it is hard to find a job if I don't speak dutch”

Tenslotte geeft bijna 70% aan niet te weten dat internationale studenten in Nederland recht hebben op een lening en het studentenreisproduct wanneer zij meer dan 56 uur per maand werken.

Figuur 9: Did you know you can receive a Dutch student loan and public transportation discount if you work more than 56 each month?

Did you know you can receive a Dutch student loan and public transportation discount if you work more than 56 hours each month?
229 responses

Desondanks geven de respondenten aan dat de **56-uren norm niet haalbaar** is wanneer je een voltijd bachelor- of master volgt. Bovendien blijkt uit onderzoek de **onvrede dat internationale studenten niet zo gemakkelijk gebruik kunnen maken ondanks dat zij hier belasting betalen en/of een voltijd bachelor/master volgen**. Ook ervaren zij dit als **“oneerlijk”** ten opzichte van Nederlandse studenten en roepen zij om een aantal hervormingen omtrent het studentenreisproduct:

“Internationals should have access to student OV”

“Public transports are very expensive for international students (could establish a real student discount, that means a discount applied to people older than 18).”

“Give discounts for international students, or give discounts to ALL students instead of only paying for Dutchies.”

“we dont get it for free like the Dutch do even though we pay our taxes”

Huisvesting en huurdersrechten

Kernpunten

- Respondenten hebben blijvend moeite met het vinden van huisvesting, door onder andere oplichting en discriminatie
- Respondenten zijn redelijk tevreden met de kwaliteit van woning en de wijk, blijvende problemen zijn geluidsoverlast en hoge huurprijzen
- Driekwart van de respondenten zijn niet bekend met één of meerdere huurrechten en weten niet waar ze terecht kunnen voor juridische bijstand.

Van de ondervraagden woont 94% in Nederland. Dit betekent dat, ondanks toenemende populariteit van professioneel lange-afstands onderwijs en online lessen in verband met corona, woonproblemen nog steeds van groot belang zijn voor internationals.

Al jaren zijn er flinke woning- en huurprijsstijgingen in Nederland. Dit heeft een groot effect op internationale studenten. 53,4% van de internationale studenten geeft aan niet of onvolledig geïnformeerd te zijn over de huizen crisis in Nederland: *“almost 3 years ago it was not such a struggle as I've heard it is nowadays”*

Figuur 10: Did you receive information about housing (crisis) in the Netherlands from your higher education institution?

Did you receive information about housing (crisis) in the Netherlands from your higher education institution?

215 antwoorden

Uit open vragen naar problemen met studeren in Nederland blijkt dat het vinden van huisvesting een groot probleem is. Met name door de **hoge huurprijzen en korte huurcontracten blijven internationale studenten met woonproblemen zitten.**

Woning vinden

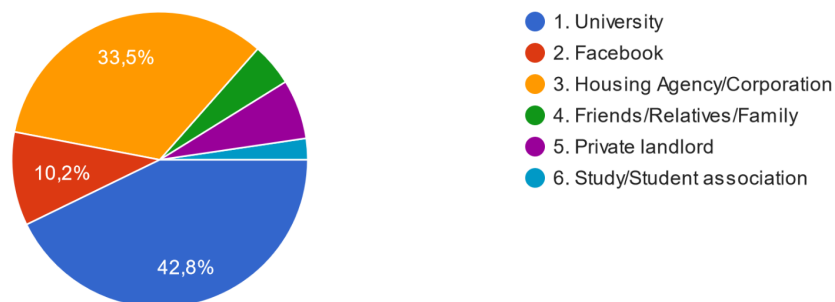
Gebaseerd op de uitleg van de respondenten hebben de meesten van hen een negatieve ervaring met het zoeken naar een woning. Er wordt vaak aangegeven dat de zoektocht 'zeer vermoeiend', 'moeilijk' en zelfs 'verschrikkelijk' is. Een aantal geeft aan de zoektocht 'oke' te vinden of zelfs 'makkelijk'. Veel internationale studenten die de zoektocht eenvoudig vonden geven expliciet aan dat het makkelijk was omdat ze via een huisvestingsorganisatie of onderwijsinstelling snel een woning konden krijgen. **Veel internationale studenten beginnen in 'reserved accommodations'¹⁰ (63% van ondervraagden), maar veel geven aan dat ze daarna nog steeds veel moeite ondervonden van het vinden van een woning.** Een kwart van ondervraagden zegt gebruik te hebben gemaakt van tijdelijke huisvesting (AirBnB, hostel, etc.) voordat ze een woning vonden.

Respondenten geven aan dat hun zoektocht naar een woning tamelijk kort duurde en dat dit mede te danken was aan het woningaanbod van de universiteit:

"I was promised housing, so 0 [weeks looking for housing before arrival]. However, once that housing contract expired, then I had to look again and eventually had to ask the uni again, then after that I was homeless for 10 days, then lived in a hotel for 3 months then finally found a normal place to live."

Figuur 11: Through which organisation/platform/person did you find your non-temporary accommodation?

Through which organisation/platform/person did you find your non-temporary accommodation?
215 antwoorden

¹⁰ Reserved accommodations zijn een x-aantal beschikbare kamers/apartementen aangeboden door de universiteit of hogeschool voor internationale studenten. <https://www.uu.nl/en/education/welcome-to-utrecht/prepare-your-stay/arrange-housing/reserved-accommodation-programme>

De zoektocht naar een woning wordt echter sterk belemmerd door **discriminatie**. Meer dan de helft van de ondervraagden geeft aan het gevoel te hebben gehad gediscrimineerd te zijn bij het zoeken van een woning. Belangrijkste basis voor discriminatie was **nationaliteit** (29%) en het feit dat internationale studenten **geen Nederlands spreken**.

“You need to be a dutch woman, working student to find a good place easily.”

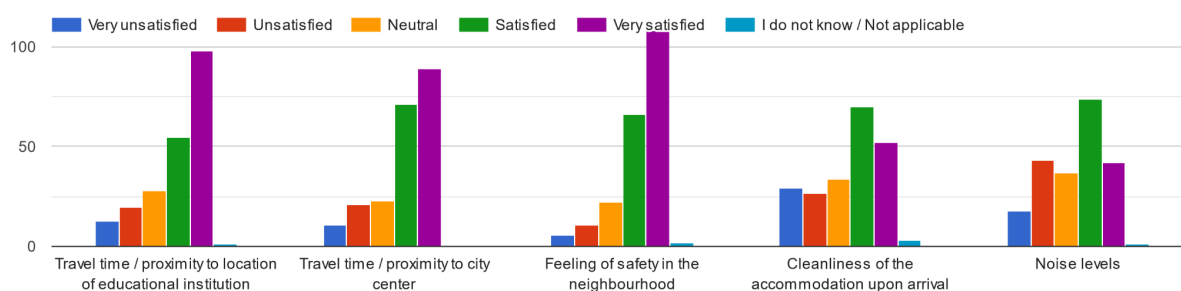
Kwaliteit van wonen

Over de kwaliteit van wonen zijn de meeste internationale studenten redelijk positief, dit in tegenstelling tot de hoge huurprijzen. Over de locatie zijn veel internationale studenten tevreden. Over het algemeen geeft 17,2% van respondenten hun accommodatie een 5 of lager.

De beoordelingen van de grootte van de keuken, kwaliteit van meubilair en kwaliteit van gedeelde faciliteiten liggen rond ‘neutraal’ en ‘tevreden’. De kwaliteit van internet en de grootte van de slaapkamer worden positiever beoordeeld. **Het meest negatief zijn internationale studenten over de huur, de prijs-kwaliteit verhouding van de woning, hoe schoon deze aangeleverd wordt en de mate van geluidsoverlast**. Over de locatie; veiligheid in de wijk en afstand tot onderwijsinstelling en stadscentrum zijn de meesten positief.

Figuur 12: How satisfied are you with the following aspects?

How satisfied are you with the following aspects?

De informatievoorziening over het huren van een woning komt vooral vanuit onderwijsinstellingen, huisvestingsorganisaties en vrienden of familie die al in Nederland wonen. Hierin zijn de onderwijsinstellingen het belangrijkste. Tegelijkertijd zijn veel respondenten **ontevreden over de kwaliteit van de informatievoorziening vanuit de onderwijsinstelling** (29%).

Wonen en rechten

In dit onderzoek is in het bijzonder aandacht besteed aan de bekendheid van internationale studenten met hun rechten in Nederland. Naast een nieuw onderwijssysteem brengt (tijdelijk) emigreren ook een heel nieuw stel wetten en regels met zich mee. Hier zijn internationale studenten niet bekend mee. Hierdoor weten internationale studenten vaak niet wat ze moeten/kunnen doen in het geval van een huurgeschil, **dit maakt internationale studenten kwetsbaar**.

Daarnaast weten we dat veel verhuurders misbruik maken van de kwetsbare positie van expats, mensen die zich in een vergelijkbare situatie bevinden als internationale studenten.¹¹ Dit betekent dat het extra belangrijk is om na te gaan of internationale studenten bekend zijn met hun rechten als huurders en weten waar ze terecht kunnen als ze juridische problemen hebben omtrent huisvesting.

Enkele respondenten wijzen er expliciet op dat ze 'scams' tegenkwamen in hun zoektocht naar een woning:

"Difficult for us because there are many scams and they probably target international students"

"Difficult when you don't have a job; there is high demand; too many scammers online; overall a very stressful period"

De resultaten van dit onderzoek kunnen niet breed genoeg getrokken worden om dit resultaat te generaliseren over de hele internationale studentenpopulatie in Nederland. De voorlopige resultaten die uit dit onderzoek zijn gekomen stemmen echter niet positief.

De meeste respondenten (85+%) zijn niet bekend met plekken waar ze terecht kunnen voor juridische hulp. Het gaat hier om uiteenlopende diensten als de Huurcommissie, het Juridisch Loket, de juridische dienst van de LSBV of het Landelijk Studenten Rechtsbureau (LSR).

Bijna tweederde is niet bekend met situaties waarbij huurtoeslag beschikbaar is voor internationale studenten. Verder is een kwart niet bekend met het recht op huisvrede met betrekking tot hun huisbaas. Dertig procent is bekend met het recht op huurverlaging bij het langdurig uitblijven van reparaties van de huisbaas en slechts een kwart is bekend met het recht op weigering van een hoge huurverhoging in de vrije-sector huur. 23% van de respondenten heeft een borg moeten betalen die ze niet terugkrijgen. Tot slot heeft 4,7% geen huurcontract getekend.

¹¹ 'Oververhitte huurmarkt "perfecte voedingsbodem voor oplichters"', geraadpleegd 25 april 2022, <https://nos.nl/l/2403376>.

Het beeld is duidelijk: **De zoektocht naar een woning blijft moeilijk, de kwaliteit van woningen is matig en tegelijkertijd zijn de huurprijzen erg hoog. Tot slot blijkt de kennis beperkt met betrekking tot rechten en regels, een groot deel van de respondenten weet niet waar juridische hulp gevonden kan worden.**

Studentenwelzijn

Kernpunten

- **Bijna de helft van de respondenten (49%) wil meer sociaal contact met Nederlandse studenten**
- **Ruim een kwart (28%) van de respondenten voelt zich (helemaal) niet thuis in Nederland**
- **Meer dan de helft (59%) van de respondenten ervaart mentale problemen**

Internationale studenten zijn meestal ver van huis en moeten wennen aan een nieuw onderwijssysteem, cultuur en studieleven. Dit resulteert in (extra) uitdagingen voor internationale studenten in Nederland en heeft invloed op het welzijn van deze groep¹².

Om het leven van internationale studenten in Nederland te bevorderen is sociaal contact belangrijk. **Een tekort aan sociaal contact kan leiden tot gevoel van exclusie en eenzaamheid**¹³. Tijdens de coronacrisis waren veel internationale studenten genooddaakt thuis te studeren en zagen zij weinig studiegenoten. Dit heeft het contact van sociaal contact van internationale studenten zeer beperkt.

Respondenten zijn over het algemeen tevreden met het sociaal leven in Nederland. Het merendeel geeft het sociaal leven een 8.0. **Gemiddeld wordt dit met een 7,2 als cijfer beoordeeld.** Ondanks deze voldoende blijkt dat respondenten verschillende problemen ervaren. **Zo voelt 14% van de respondenten zich (totaal) niet welkom bij de 'traditionele' studentenverenigingen.** Genoemd wordt dat Nederlandse studenten niet graag Engels willen spreken en missen daardoor binding met de vereniging. Uit onderzoek¹⁴ blijkt dat internationale studenten die zich onderdeel voelen van een groep of vereniging in Nederland, meer kans hebben op een positieve studie ervaring.

"Some student associations are dutch-speaking only, which limits the choice of the international students".

¹² [Internationale studenten, mentale gezondheid en middelengebruik - Trimbos-instituut](#)

¹³ [Wat-werkt-dossier-Sociaal-en-gezond \[MOV-11388262-1.2\].pdf \(movisie.nl\)](#)

¹⁴ [How is it going with international students at Dutch higher education institutions? A report on study experience and well-being \(nuffic.nl\)](#)

“Usually dutch people go to the traditional student associations and internationals to the Erasmus/international ones as many other associations are dutch-speaking”.

Tegelijkertijd komt naar voren dat respondenten graag met Nederlandse studenten in contact komen (zie figuur 13). Respondenten noemen een betere informatievoorziening voor Nederlandse studenten over deze wens als oplossing. Daarnaast zou een meer ‘gemixte’ cultuur tussen Nederlandse en internationale studenten dit ook bevorderen.

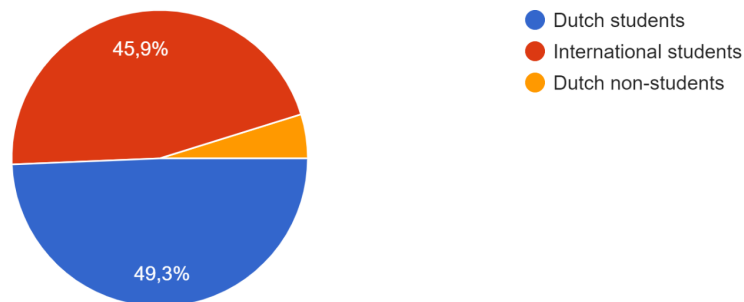
“Explaining Dutch students how hard living abroad can be for international students. Most of them cannot understand it and do not be inclusive”.

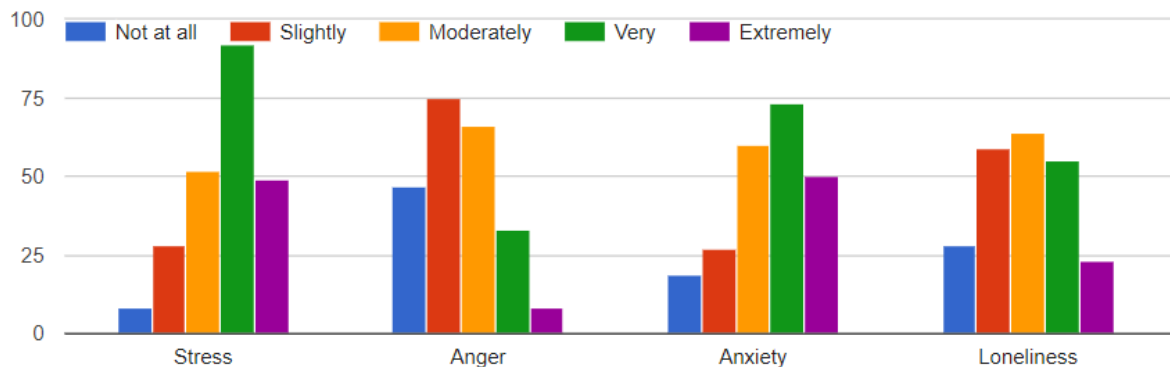
“More mixed associations with an equal amount of dutch and international students”.

Respondenten geven aan zowel meer contact met Nederlandse, als met internationale studenten te willen (zie figuur 13). Er zijn een aantal suggesties gegeven om contact met Nederlandse studenten te stimuleren, zoals het afschaffen van ‘Dutch only’ als beleid bij studentenverenigingen.

Figuur 13: I would like more interaction with:

I would like more interaction with
229 antwoorden

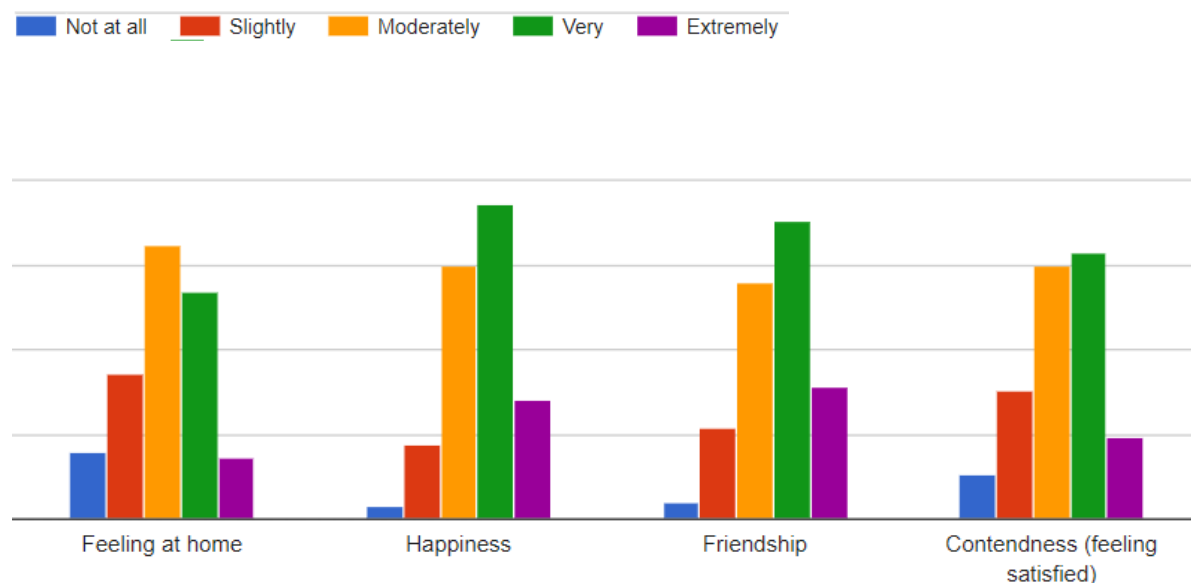

Figuur 14: To what extent did you experience the following emotions/feelings since September 2021?

In figuur 14 is te zien dat een aanzienlijk deel van de respondenten (heel) veel stress ervaart (62%). Vergeleken met gevoelens van boosheid (18%), onrust (54%) en eenzaamheid (34%) wordt stress als meest voorkomend ervaren. Deze uitkomsten corresponderen met het onderzoek uitgevoerd door Nuffic¹⁵ waar ook 62% van de respondenten zich (heel) vaak gestresst voelt.

Figuur 14: To what extent did you experience the following emotions/feelings since September 2021?

Ruim een kwart van de respondenten voelt zich (helemaal) niet thuis in Nederland (28%) (figuur 14). Slechts een derde voelt zich (helemaal) thuis (37%). Tegelijkertijd voelt iets meer dan de helft zich (heel erg) gelukkig (56%) en heeft vrienden (55%). Toch blijkt dat minder dan de helft (45%) van de respondenten tevreden is met de huidige situatie.

¹⁵ [Welzijn internationale studenten: 'Zet als instelling eerste stap' | Nuffic](#)

Vooral **werk- en prestatiedruk** als gevolg van de studie van de onderwijsinstelling, **het ver van huis zijn** en het **missen van sociaal contact beïnvloeden de emoties van respondenten**. Ook de corona maatregelen worden door respondenten genoemd als reden. Het gaat dus om een cumulatie van factoren waardoor respondenten negatieve emoties ervaren. Onderzoek¹⁶ laat zien dat ook een onzekere toekomst (mentale) problemen veroorzaakt onder respondenten.

“My friends and study topics brought me a lot of happiness, but the limited social life because of covid measures, exams, procrastination and personal problems were quite stressful”

“The medical system. Availability of information in general from the school, media, and doctors offices”

“I am very attached to my hometown and my family back in my country. Nevertheless I still try to grab this Erasmus opportunity and enjoy it as much as I can. Sometimes it's a bit more difficult than others, but it's been alright”

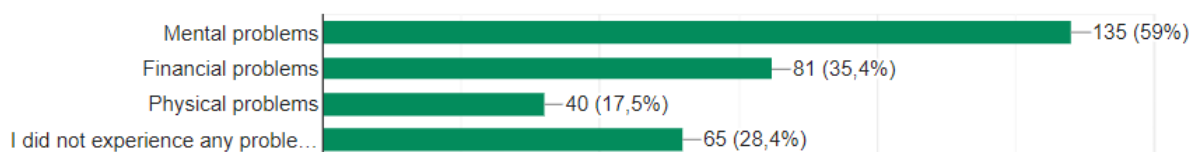
“I lack of support from the university when I arrived”

“I have needed to change my routine multiple times over the past 6 months, and changing my routine stresses me out a lot”

“A combination of workload and study load, being far away from my support system, financial stress”

“Living situation, long distance relationship and lack of information on housing, jobs, health insurance...”

Figuur 15: To what extent did you experience the following problems since September 2021?

Bijna driekwart van de respondenten geeft aan (een vorm van) problemen te ervaren sinds september 2021. Mentale problemen zijn het meest voorkomend. **De mentale gezondheid van respondenten staat zwaar onder druk, 59% geeft aan mentale problemen te ervaren**. Zoals ook te lezen is in de reacties hierboven gaat het vooral over studiedruk die mentale problemen onder respondenten veroorzaakt. Daarnaast heeft ook een aanzienlijke groep (35,4%) last van financiële problemen. Respondenten geven aan dat het leven in Nederland (te) duur is. Vooral **de kosten voor het openbaar vervoer zijn hoog**, hierdoor kunnen sommige respondenten slechts een aantal keer per week gebruik maken van het openbaar vervoer om naar de onderwijsinstelling te reizen.

¹⁶ [How is it going with international students at Dutch higher education institutions? | Nuffic](#)

“A combination of workload and study load, being far away from my support system, and financial stress”.

“Environnement, I had a lot of transport problems. As an exchange student it’s really expensive to be able to travel in the country... I’m shocked that we don’t have access to free transport”.

“My living situation and the possibility of being able to go to uni (I could not afford the journey where I lived before more than twice per week), as I had been under the impression I would be able to receive the student travel product but couldn’t”.

Conclusies en aanbevelingen

Deze conclusies en aanbevelingen geven inzicht in hoe het is gesteld met de positie van internationale studenten in Nederland. Daarnaast worden er verschillende mogelijkheden besproken om de positie van internationale studenten in Nederland verder te verbeteren. Dit is van uiterst belang om de potentie van internationalisering te realiseren en ook om te voorkomen dat internationale studenten (meer) problemen ervaren tijdens hun studietijd in Nederland.

Op basis van de bovenstaande hoofdstukken komen wij tot de volgende acht conclusies en aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn gericht aan hoger onderwijsinstellingen, beleidsmakers en andere relevante stakeholders, zoals woningcorporaties en overkoepelende organisaties die betrokken zijn bij internationalisering en het welzijn van internationale studenten.

- 1. Ontwikkel een integraal huisvestingsbeleid voor inkomende internationale studenten in samenwerking met de betrokken partijen in de respectievelijke steden.** Elk jaar komen er meer internationale studenten naar Nederlands en na 2,5 jaar coronacrisis draaien mobiliteitsprogramma's weer op volle toeren, de vraag naar huisvesting neemt daardoor drastisch toe. Veel signalen geven aan dat de huisvesting niet op orde is, studenten worden opgelicht en ook de kwaliteit van wonen blijft achter. Daarom bevelen wij alle betrokken partijen in studentensteden (bijv. hoger onderwijsinstellingen, gemeenten en woningcorporaties) aan om een integraal huisvestingsbeleid op te stellen om de woningcrisis aan te pakken en te voorkomen dat problemen zich verder opstapelen.
- 2. Communiceer eerlijk en duidelijk over woningtekorten en wat internationale studenten kunnen verwachten in hun zoektocht.** Hoger onderwijsinstellingen moeten hun verantwoordelijkheid nemen als het gaat om de zorgplicht en dienen internationale studenten tijdig te informeren over de woningnood voordat zij naar Nederland komen. Internationale studenten hebben namelijk geen terugvaloptie, Nederlandse studenten hebben dit vaak wel. Internationale studenten kunnen er niet voor kiezen om 'dan nog maar een jaartje thuis te wonen'. Dit werkt misbruik en uitbuiting in de hand.
- 3. Ondersteun de internationale student in het vinden van woonruimte en informeer omtrent huurrechten en juridische hulp.** De zoektocht naar een woning blijft moeilijk, de kwaliteit van woningen is matig maar de prijzen hoog. Ook blijkt er beperkte bekendheid te zijn met rechten en regels omtrent huisvesting en met plekken waar juridische hulp gevonden kan worden. Vandaar is het advies van ESN, ISO en LSVb om dit soort informatie te communiceren naar de internationale student toe (bijvoorbeeld op het Study in Holland platform van Nuffic of via de websites van onderwijsinstellingen).

4. **Informeer EU-studenten beter en effectiever over het beroep doen op de versoepelde regeling voor studiefinanciering/reisproduct bij DUO.** Uit dit onderzoek komt naar voren dat 70% van de respondenten niet op de hoogte is over de mogelijkheid om studiefinanciering aan te vragen. Daarnaast is er weinig bekendheid over de onwettige Nederlandse 56 urennorm en de (mogelijk succesvolle) juridische stappen die een internationale student kan nemen. Nu blijkt dat DUO minder snel studenten gaat afwijzen¹⁷ is het van belang dat dit duidelijker gecommuniceerd wordt naar de internationale student. Hogeronderwijsinstellingen, Nuffic (d.m.v. Study in Holland portal) en studentenorganisaties kunnen hier het voortouw in nemen om de internationale student effectief te bereiken en te informeren.
5. **Stimuleer integratie tussen Internationale- en Nederlandse studenten.** 49% van de respondenten geeft aan meer sociaal contact te willen met Nederlandse studenten. Doordat vele (traditionele) studentenverenigingen (m.u.v. ESN, AEGEE, AIESEC, BuddyGoDutch et. cetera) “*dutch-only*” zijn, sluiten internationale studenten zich niet aan en blijven internationale- en Nederlandse studenten gescheiden in het sociale leven. Om die reden moet de integratie tussen beide groepen gestimuleerd worden. Vandaar dat ESN, het ISO en de LSVb hogeronderwijsinstellingen om, ook op campus, de integratie en contact tussen internationale en Nederlandse studenten te bevorderen.
6. **Investeer in de toegang tot mentale gezondheidszorg voor internationale studenten.** Net als in de vorige editie van de AISS, bevelen ESN, het ISO en de LSVb hogeronderwijsinstellingen en beleidsmakers aan om te investeren in de toegang tot (preventieve) mentale gezondheidszorg voor internationale studenten. De resultaten over het welzijn van studenten baren ons nog steeds erg veel zorgen: veel internationale studenten hebben vanaf september 2020 te maken met (ernstige) psychische problemen. Niet alleen door alle corona maatregelen van afgelopen twee jaar, maar ook de enorme werk- en prestatiedruk, het ver van huis zijn en het missen van sociale contacten beïnvloeden de mentale gezondheid van de internationale student. Informeer de student over plekken waar die naartoe kan om hulp te zoeken - bijvoorbeeld studentenpsychologen, laagdrempelige preventieve hulp van de gemeente, de GGZ en/of andere informatie portalen.
7. **Communiceer duidelijker relevante en praktische informatie over wonen, studeren en werken in Nederland naar de internationale studenten toe.** Uit dit onderzoek blijkt dat er nog veel onduidelijkheid heerst onder inkomende internationale studenten over bijvoorbeeld het openen van een bankrekening, het aanvragen van een BSN-nummer, het Nederlandse zorgsysteem en de corona maatregelen. Maak een duidelijk onderscheid tussen informatie voor EER- en niet-EER-studenten. Vermeld daarnaast op

¹⁷ [Meer EU-studenten hebben mogelijk recht op Nederlandse studiefinanciering | NOS](#)

deze website contactinformatie van relevante partijen waar de student contact mee kan opnemen, zoals woningcorporaties, het Juridisch loket en instellingen omtrent mentale gezondheid. Werk tenslotte zoveel mogelijk samen met hoger onderwijsinstellingen, studentenkoepels zoals ESN en overige relevante partijen zodat elke partij standaard naar deze website verwijst en dubbele (wellicht foutieve of verjaarde) informatie zoveel mogelijk wordt voorkomen.

- 8. Creëer een jaarlijkse monitor (of een andere vorm) vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en/of Nuffic zodat de AISS overbodig wordt en er geen overlappend werk gedaan hoeft te worden.** Zowel OCW, als Nuffic en de AISS (respectievelijk door ESN, ISO en LSVb) hebben hetzelfde doel om de positie van de internationale student in kaart te brengen. Nu heeft deze editie van de AISS ervaren dat de responses significant lager zijn dan afgelopen jaren. Om een kwalitatief goed onderzoek neer te zetten en niet elkaars werk over te doen, lijkt het de betrokken partijen een goed idee om een gezamenlijke monitor op te zetten - gedreven door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en/of Nuffic met de hulp van ESN, het ISO en de LSVB. Mede doordat de onderzoekscapaciteit bij het ISO, de LSVb en ESN beperkt is, maar wel het directe contact met de studenten hebben, adviseren ESN, het ISO en de LSVb om de handen ineen te slaan.